

"Halbuki, Hayy ismine dair risalede izah edilen, hayatın mühim vazifeleri ve büyük meziyetleri ve kıymettar faideleri böyle çabuk sönmeye değil, belki uzun yaşamaya lâyıktır diye müteellimâne düşündüm." cümlesini açıklar mısınız?

"Yine bir vakit hayatım çok ağır şerâitle sarsıldı ve nazar-ı dikkatimi ömre ve hayata çevirdi. Gördüm ki, ömrüm koşarak gidiyor, âhirete yakınlaşmış; hayatım dahi tazyikat altında sönmeye yüz tutmuş. Halbuki, Hayy ismine dair risalede izah edilen hayatın mühim vazifeleri ve büyük meziyetleri ve kıymettar faydaları böyle çabuk sönmeye değil, belki uzun yaşamaya lâyıktır diye müteellimâne düşündüm."(1)

İki talebe düşünelim. Bu talebelerden **birisi** hem çok zeki hem çok tecrübeli hem de çok pratik olduğu için, bir soru ya da meseleye bir an nazar etmesi yeterli olup anında o mesele ya da soruyu çözüyor. Bu yüzden bu talebeye takdim edilen soru ve meseleler gayet süratli ve hızlı oluyor.

Diğer talebe ise, hem aciz hem cahil hem de tecrübesiz olduğu için, bir soru ya da mesele üzerinde uzun uzadıya düşünmedikçe, o soru ve meseleyi çözemiyor. Bu yüzden ona takdim edilen soru ve meseleler hem gayet basit hem de gayet müddetli oluyor.

Şimdi bu iki talebenin nazarları arasındaki farkı dikkate almadan, "*Neden sorular ya da meseleler hızlı veya yavaş seyrediyor?*" diyemeyiz. Zira hızlı sorular birinci talebeye hitap ederken, yavaş sorular ikinci talebeye bakıyor.

Tabirde hata olmasın, kainat okulunda nazarlara takdim edilen sayısız meseleler ve güzellikler var. Bu mesele ve güzelliklerin kimisi çok hızlı, kimisi çok yavaş seyrediyor. Hızlı seyreden şeyler İlahi nazara hitap ederken, yavaş seyreden şeyler genelde insanlara ve cinlere hitap ediyor diyebiliriz. Allah'ın sonsuz ilim ve nazarının bir şeye nazar etmesi için zaman ve müddet gerekmez. Onun münezzehe nazarına bir an, bir salise kafidir. Ama aynı seyir ve sürat sair nazarlara için olmaz.

Üstad Hazretleri bahsin devamında meseleyi şöyle özetliyor:

"Ben de baktım, gördüm ki: Hayatımın bana bakması bir ise, Zât-ı

Hayy-ı Kayyûma bakması yüzdür. Ve bana ait neticesi bir ise, Hâlıkıma ait bindir. Şu halde, marzî-i İlâhî dairesinde bir an yaşaması kâfidir, uzun zaman istemez."(2)

Dipnotlar:

(1) bk. [Şualar, Dördüncü Şua.](#)

(2) bk. [age.](#)